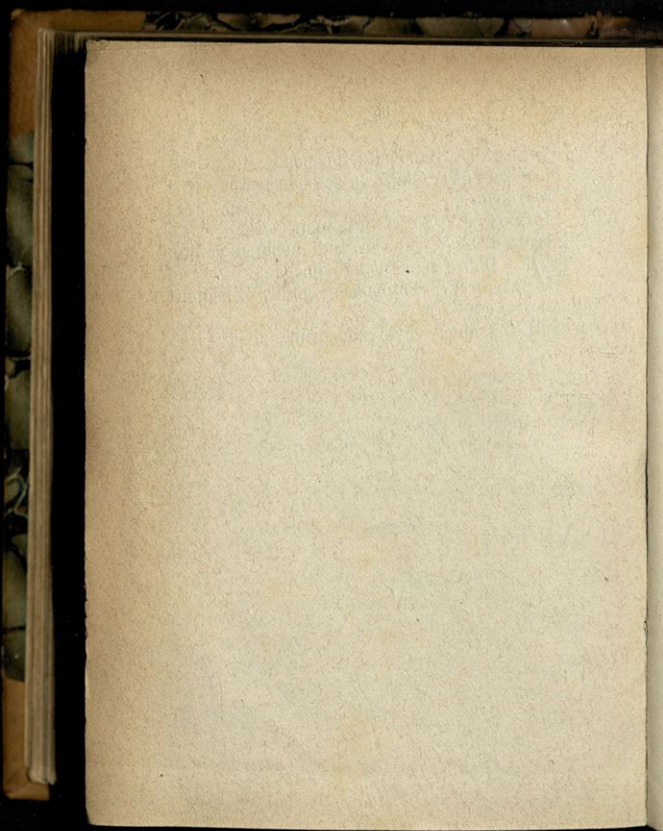

51
51

SELA,
UA.

O d b o r
„dramatičnega društva“
za leto 1882.

Prvosednik:

Murnik Ivan.

Prvosednikov namestnik:

Hribar Ivan.

Blagajnik:

Dr. **Staré Josip.**

Tajnik:

Trtnik Ivan.

Odborniki:

Dr. vitez Bleiweis-Trsteniški Karol.

Grasselli Peter.

Jan Ivan.

Levec Fran.

Pleteršnik Maks.

Dr. Tavčar Ivan.

Wiesthaler Fran.

Dr. Zarnik Valentin.

Tajnikovo poročilo

o društvenem letu 1881/82

čitano v občnem zboru dne 22. januarja 1883.

Slavna gospoda!

Delovanje dramatičnega društva v prešlem letu pričelo se je s tem, da je novo izvoljeni odbor uže v prvej seji dne 5. januarja 1882 sklenil, poizvedeti pri nekaterih gospodih, ki so uže davno obljubili prestaviti nekaj iger dramatičnemu društvu, so li prestave morda uže gotove, ako pa še niso, prositi jih, naj jih dovrše vsaj do konca prvega polletja. Vspeh, ki ga je dosegel odbor na tem sklepu, bil, žal, po vsem nikaven, prestave do sedaj še niso izgotovljene, tudi se ni nadjati, da gospodje prestavljavci tako brzo izpolnijo svojo obljubo.

Že lansko leto se je poročalo, da se je vsled razpisane konkurencije nekaj pisateljev oglasilo s svojimi proizvodi, in da so se njihove igre predložile slavnemu deželnemu odboru. Ta je igre zopet vrnil odboru dramatičnega društva ter mu

naročal, naj jih presodi. Odbor je tedaj vse igre oddal izvedenim gospodom v presojo. Ker se pa presojevalci o nobenej igri niso izrekli, da je povsem dovršena, vrnile so se igre z dotičnimi presojami vred nekoliko dni pred občnem zborom zopet deželnemu odboru z nasvetom, naj blagovoli od razpisanih daril dvema relativno naj boljšima igrama primerne nagrade določiti.

Slavni deželni odbor je tudi naznanil, da prepušča deželno gledališče dramatičnemu društvu v gledališki sezoni 1882/83 le dvakrat na mesec in to jedenkrat kako nedeljo ali praznik, v drugo pa le na delavnik.

Odbor dramatičnemu društvu je obžalovaje vzel to poročilo na znanje, vide, da se mu tako kratijo pravice jedino le na dobiček nemškemu gledališči.

Lanskega leta poročal je moj prednik o pogajanji odbora dramatičnega društva z deželnim odborom zaradi izdaje slovenske poetike; pisalo se je uže 24. decembra 1881 leta deželnemu odboru, da se je pisatelj poetike našel in da se kmalu predloži zahtevani načrt te knjige. Ta obljuba se je tudi izvršila; dokazala se je živa potreba take učne knjige in razložile misli, katere bi vodile gospoda pisatelja pri izdelovanji. Vsaj pač slovensko slovstvo še nima nobene poetike, ki bi

ustrezala svojemu namenu, kajti Macunovo „Cvetje“ izdano 1850. leta v Trstu, dalje „Cvet slovenske poezije“, katerega je l. 1861 izdal Anton Janežič v Celovci, kakor tudi njegov l. 1868. izdani „Cvetnik“ osnovani so v svojem teoretičnem delu tako netočno, da se človek, osobito ako nima pri rokah večjih nemških del iz te stroke, ne more nič temeljitega naučiti. Tudi slovensko pesništvo v tisti dobi, ko so na svetlo prišle te knjige, ni bilo še tako razvito, kakor je dandanes, tako da so nekateri najboljši pesniki slovenski, kakor n. pr. Levstik, Stritar, S. Jenko, Jurčič in Gregorčič v njih ali niti ne omenjajo ali samo po vrhu spominjajo.

Nastala je zategadelj v slovenskem slovstvu nujna potreba, da se spiše znanstvena, vse dose-danje slovensko pesništvo obsegajoča poetika, ki bi morala biti osnovana tako:

I. del obsejal bi teorijo o pesništvu in njegovih vrstah v obče (o epiki, liriki, dramatik) in o slovenskem pesništvu posebej. V ta teore-tični del mogel bi se vplesti kratek pregled večjih in dovršenih pesniških proizvodov iz staroklasič-nega in iz različnih romanskih, germanskih in slovanskih slovstev, kakor je n. pr. to storil Ru-dolf Gottschall v svoji znani poetiki nemški.

II. del obsežal bi v z g l e d e iz različnih vrst pesništva, ki bi pojasnevali prvi, teoretični del. Vzeti bi se morali ti vzgledi iz vseh dob slovenskega slovstva od Truberja do najnovejšega časa. Razume se samo po sebi, da bi se neznatnejši pesniki samo na kratke spominali, a da bi bilo proizvodom dovršenih pesnikov naših (n. pr. Preširna, Stritarja, Jenka, Levstika i. dr.) odmerjenega več prostora.

III. del obsežal bi z g o d o v i n s k i pregled, kako se je razvijalo pesništvo slovensko od najstarejše (protestantovske) dobe do naših časov. V ta pregled mogli bi se uvrstiti kratki životo-pisi znamenitejših pesnikov slovenskih.

Tako bi ta anthologija poleg teoretičnega dela podajala Slovencem tudi najboljše cvetove iz slovenskega pesništva in ukovit pregled o zgodovinskem razvoji njegovem ter bi zategadelj pospeševala občno omiko med Slovenci ter budila jim tudi veselje do dramatike, katero bi učila bolje poznati in bolje ceniti, nego se je poznala in cenila dozdaj med nami.

Knjiga bi bila kakih 20 do 24 tiskanih pol obsežna.

Deželni odbor je na to naznanil, da ostane pri svojem mnenji, da izdaja tacega dela zdaj še ni tako živo potrebna. Po tem sodeč, kar je deželni

odbor poizvedel o mnenju imenovanega pisatelja, menda ne gre za poetiko, ki bi bila vpisana po zgledu Gottschallove poetike, marveč za poetiko, ki je podobna Minkuitz-ovi in oni nemškega Parnassa. Tako delo, naznanja sl. deželni odbor, zdelo bi se mu še prej pripravno, bi imelo več bralcev in več vspeha. Ako bi jo toraj društvo hotelo izdati, je sl. deželni odbor pripravljen potem, ko bode predložene mu podrobne načrte tega dela pregledal, dovoliti za ta namen primerno podporo. — Slavni deželni odbor opozoruje na izdajo popolne zbirke in ako mogoče s pojasnovalnimi pristavki, slovenskih narodnih pesen. Za to delo bi bil slavni deželni odbor pripravljen veliko večjo podporo dovoliti, kakor pa za izdajo prej omenjenih del.

V gledališki sezoni 1881/82 so se s pomočjo domoljubnih diletantov predstavljali nasledni igrokazi :

Dne 21. nov. 1881 „Zmešnjava na zmešnjavo“. Burka v 5 dejanjih.

Dne 21. novembra: „Zapirajte vrata“. Šaloigra v 1 dejanji. „Eno uro doktor“. Burka v 1 dejanji in „Krojač Fips“. Burka v 1 dejanji.

Dne 8. decembra. „Karolčkova prva ljubez en“. Veseloigra v 1 dejanji in „V Ljub-

ljano jo dajmo“. Izvirna veseloigra v 3 dejanjih.

Dne 19. decembra: „Diamant“. Vesela igra v 1 dejanji. „Ena se mora omožiti“ Veseloigra v 1 dejanji. „Brati ne zna“. Burka. v 1 dejanji in „Garibaldi“. Gluma v 1 dejanji.

Dne 6. januarja 1882: „Na Osojah“. Ljudski igrokaz v 5 dejanjih.

Dne 22. januarja: „Strijček“. Vesela igra v 3 dejanjih.

Dne 2. februarja: „Deborah“. Ljudski igrokaz v 4 dejanjih.

Dne 5. marca: „Damoklejev meč“. Gluma v 1 dejanji in „Županova Micika“. Kratkočasna igra v 2 dejanjih.

Dne 3. aprila: Na korist fondu za spominek V. Mandelca „Snubitev“. Vesela igra v 3 dejanjih.

Dne 23. aprila na korist igralkam Ivanki Gutnikovi, Gusti in Mariji Nigrinovi in igralcu Danilu „Edda“. Drama v 4 dejanjih.

Vse te predstave priredil je dr. Josip Starè, neutrudljivi društveni blagajnik.

Da bi bilo po odhodu gospodične Avg. Nigrinove na dvorno gledališče v Beligrad in po odstopu mnogo igralnih moči iz dramatičnega društva tudi v gledališki sezoni 1882/83 mogoče

predstave v deželnem gledališči napravljati, ustanovil je odbor konci leta dramatično šolo, da si izvežba boljših moči. Žal, da se je prekmalo pokazalo, da pouk kojega prejema v tej šoli p. n. diletanti, ni popolen; treba bode šolo še v marsičem prestvariti, ako si hočemo zopet kedaj priboriti dobro gledališče slovensko. Odbor je uže vsestransko ukrepal, kako doseči, kar je v obče želeti, a podrobnosti teh posvetovanj poročale se bodo v prihodnjem občnem zboru; naloga novega odbora bode ozirate se na sklepe in predloge dosedanjega odbora, in stvar tako urediti, da bode ustrezala vsem tirjatvam.

Letošnja gledališka sezona začela se je s tem, da so se uže s pomočjo novo izvežbanih diletantov igrale dne 10. dec. v čitalnici ljubljanski sledeče igre: „Šolski nadzornik“. Veseloigra v 1 dejanji. „Oče so rekli, da le!“ Gluma v 1 dejanji in „Svojeglavneži“. Veseloigra v 1 dejanji.

Vspeh te predstave je bil tolik, da se sme nadjati, da si slovensko gledališče zopet mnogo dobrih moči pridobi.

Pri zadnjem občnem zboru se je tudi poročalo, da odbor upa pokriti nedostatek V. Mandelcu na karlovačkem pokopališči postavljenega spomenika v znesku 116 gld. 96 kr. z dohodkom

javnih beril. V ta namen so priredili popularno-znanstvena predavanja v dvorani ljubljanske čitalnice dne 19. marca dr. Ivan Tavčar „o poeziji Simona Jenka“; — dne 26. marca g. dr. Val. Zarnik „V treh tednih od Pontebe do Vezuva“ in dne 2. aprila g. I. Hribar „Aleksander Sergjevič Puškin in njegove poezije.“ Čisti dohodek teh predavanj znašal je . . . . . 48 gld. — kr.

K temu je še prišteti čisti dohodek dne 3. aprila v ta namen prirejene gledališke predstave v znesku . . . . . 6 „ 25 „

Vsega vkup . . . . . 54 gld. 25 kr.

Ker je bilo nedostatka . . . . . 116 „ 96 „

je ostanek . . . . . 62 gld. 71 kr.

dramatično društvo iz svojih dohodkov založilo. Ker so javna predavanja vsakako dobro došla in se je z njihovem dohodkom zdatno pomanjšal nedostatek, ki bi ga moralo dramatično društvo samo pokriti, zaradi tega si dovoljujem gospodom predavateljem v imenu dramatičnega društva izrekati najsrčnejšo zahvalo.

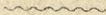
Z narodnimi društvi občeval je odbor jako živahno. Dne 6. januarija 1882 stopilo je dramatično društvo v dogovor z odborom za napravo

spomenika Dr. Janez Bleiweisovega. Dramatično društvo poslalo je v oni odbor dva gospoda ter jima naročilo, naznaniti mu, da bode radovoljno pomagalo in storilo, kar bode zamoglo, da se pokojnemu napravi dostojen spominek. Jednako je sklenil naš odbor na poziv društva „Narodni dom“ o priložnosti kako gledališno predstavo na korist blagajnici za sezidanje „Narodnega doma“ v Ljubljani prirediti. Slednjič je obljubilo dramatično društvo sodelovati pri slavnosti 125. letnice rojstva Valentina Vodnika na korist fondu za Vodnikovi spomenik; slavnost namerava napraviti narodna čitalnica v Šiški brž ko ne prihodnji velikonočni ponedeljek.

Tudi v tem letu nam je smrt pobrala marsikakega vnetega in vestnega društvenika; umrla sta ustanovna uda: gospa Babeta Kogel'nova v Ljubljani in gospod Sovdat Anton, c. kr. finančni uradnik v Volovskem, in podporna družabnika g. Gabrijan Jurij, kanonik in dekan v Vipavi, ter g. Žepič Sebastijan, kr. gimn. prof. v Zagrebu.

Lehka jim zemljica!

Ivan Trtnik,
tajnik.

Blagajnikovo poročilo

o dohodkih in stroških „Dramatičnega društva“ za čas od 1. oktobra 1881 do konca decembra 1882.

Tek. št.	D o h o d k i	Znesek		
		v gotovini		v dolž. pismih
		gld.	kr.	gld.
1	Imetek v l. 1880/81.	47	28	1660
2	Doneski podpornih udov :			
	a) zaostali . . . . . gld. 90			
	b) za l. 1880/81 . . . . . „ 164			
	c) naprej plačani . . . . . „ 12	266	—	
3	Obresti glavnice	101	70	
4	Za prodane knjige	83	49	
5	Za izposojeno garderobo	11	50	
6	Dohodki najstih gtedalških pred- stav	1310	31	
7	Za grobni spomenik pokojnega pisatelja V. Mandeljca nabranih	54	25	
8	Razni	2	25	
	Skupni dohodki	1876	78	1660
	„ stroški	1869	03	—
	Konečni ostanek	7	75	1660

Tek. št.	Stroški	Znesek		
		v gotovini		v dolž. pismih
		gld.	kr.	gld.
1	Najemščina za društvenō stanovanje.	90	—	
2	Plača služabniku	35	—	
3	Nakupovanje knjig in iger	12	45	
4	Nagrada prestavljalcem	45	—	
5	Stroški najstih gledaliških predstav	751	13	
6	Nagrade igralcem in igralkam	559	—	
7	Nakupovanje in vzdrževanje garderobe	12	50	
8	Tisk „Talijske“	135	20	
9	Vežanje knjig	31	05	
10	Poštarina	11	72	
11	Donesek „Umelčke Besede“ za 1. 1882	5	—	
12	Ostanek stroškov za spomenik pokojnega pisatelja V. Mandelca	117	11	
13	Razni	63	87	
	Skupni stroški	1869	03	

V Ljubljani dne 31. decembra 1882.

Janez Murnik,
prvosednik.

Dr. Josip Staré,
blagajnik.

Stan

premoženja „Dramatičn. društva“ dne 31. decembra 1882.

Tek. št.	Aktiva	Znesek v gotovini	
		gld.	kr.
1	Imetek v l. 1881 82	7	75
2	Vrednost povištva	178	14
3	„ društvene knjižnice	616	34
4	„ knjig za prodaj	3251	21
5	„ garderobe	451	26
6	Dvoje drž. sreček dne 15. marca 1860. l. à 500 gld. namreč: št. ser. 7749 dob. št. 14 in št. ser. 11477 dob. št. 5 po dunajskem kurzu od 30. dec. 1882. l.	1297	50
7	Petero rent v papirji dné 1. nov. 1868. l. à 100 gld. in sicer št. 61722—61726 in ena renta v papirji dne 1. avg. 1868 à 100 gl. št. 39265 po dunajskem kurzu od 30. dec. 1882. l.	457	80
8	Jedna delnica „Narodne tiskarne“ dne 1. marca 1873 l. št. 139	60	—
	Aktiva . . .	6320	—
	Passiva . . .	740	—
	Konečno premoženje .	5580	—

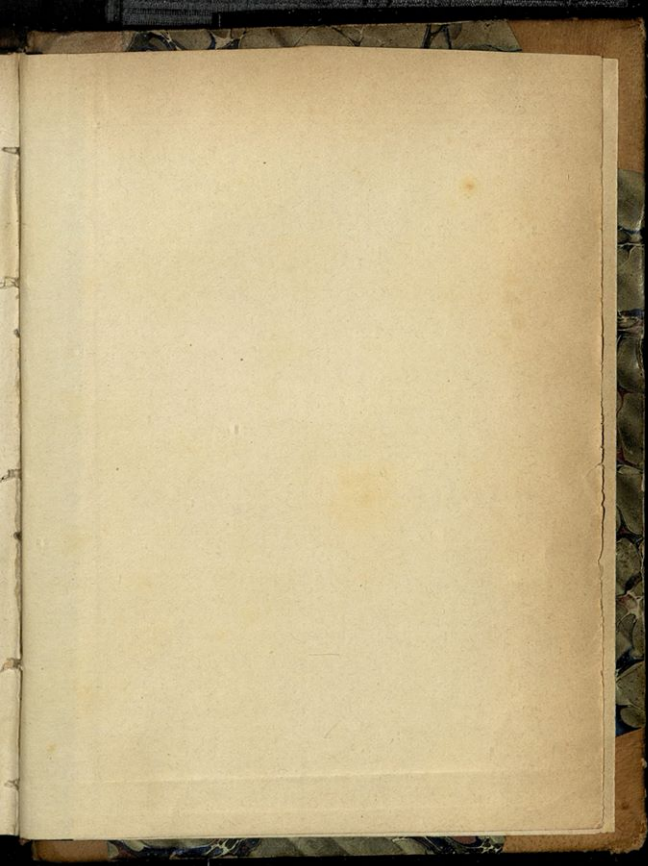
Tek. št.	P a s s i v a	Znesek v gotovini	
		gld.	kr.
1	Tisk „Taliže“ za l. 1881 v ostalem znesku	200	—
2	Tisk „Taliže“ za l. 1882	500	—
3	Vežanje „Taliže“	28	—
4	Naprej plačani letni doneski društvenikov	12	—
	Skupaj	740	—

V Ljubljani dne 31. decembra 1882.

Janez Murnik,
prvosednik.

Dr. Jos. Staré,
blagajnik.

SLOT
TAL